

ΓΚΑΥΤΕ

MINION

5—

Μὰ ὁ Βίλελμ, πὺν εἶχε σηκωθεῖ, ἔκαμε νόημα σὺν γέρονι νὰ πλησιάσει. Ἡ ὄψη τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ ἐξάγεισεν ὅλους ὅσοι ἦταν ἐκεῖ. Ἐπὶ ἓν ἔνα κἀθισμα χωρὶς νὰ περιμένῃ νὰ τὸν παρακαλέσουν. Τὸ κεφάλι του ἦταν ψαλακρὸ καὶ εἶχε μόνον γέρον-γέρον λίγες τριχες φαρές· τὰ μεγάλῳ γαλανὰ μάτια του, γεμάτῳ γλῆκα, ἔλαμπαν κάτω ἀπὸ τὰ πυκνὰ καὶ ἀσπορισμένα φρύδια του. Ἡ μακριὰ καὶ ἀσπρη γενειάδα του ἔφτανεν ἴσαμε τὸ στήθος του. Τὸ κορμὶ του, ψηλὸ, ἦταν τυλιγμένο μὲ ἓνα πλατὺ σκοῦρο μανδύα, πὺν ἔφτανεν ἴσαμε τὰ πόδια του. Εἶχε στήσει τὴν ἄρπα του ἐμπρὸς του καὶ τὰ δάχτυλά του ἔδραλιν ἀπομονωτικὰ προελόντια, πὺν μάγεψαν ὅλη τὴ συντροφιά.

— Καλὲ γέροντα, εἶπεν ἡ Φιλίνη πὺν συνώδενε τὸ Λαέρτη, μᾶς εἶπαν διὲ τραγουδᾶς καὶ ὅλα.

— Τραγουδοῦνέ μας, διάκουρεν ὁ Βίλελμ, τραγουδοῦνέ μας καὶ πὺν νὰ εὐχαριστοῖ καὶ τὴν καρδιά καὶ τὴν αἰσθησιν. Τ' ὄργανο δὲν πρέπει νὰ συνοδεύῃ παρὰ τὴ φωνή. Οἱ συμφωνίαι δὲν εἰναι, γὰρ μέγα, γυνῆς ἀπὸ νόημα καὶ μὺν κάνουν τὴν ἐντυπώσιν τῶν πεταλούδων ἢ τῶν πουλιῶν μὲ τὰ φανταχτερά γιερὰ, πὺν πετοῦν κάτω ἀπὸ τὰ μάτια μας σὺν ἔσρα καὶ πὺν δὲν ξυνοῦνε μέσα μας ἄλλον πόθο παρὰ νὰ τὰ πιάσουμε· ἐνθὺν τὸ τραγοῦδι ἀνεβαίνει σὺν οὐράνια σὺν πνεῦμα καὶ μᾶς καλεῖ νὰ δομήσουμε κατόπι του.

Ὁ γέρονς ἔρριξε μιὰ ματιὰ πάνω σὺν Βίλελμ, ἐσήκωσε τὰ μάτια πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἔκαμε ν' ἀναστενάξουν τεμενολιαστὰ μερικὲς κόρδες τῆς ἄρπας του καὶ ἄρχισε τὸ τραγοῦδι του: Ἦσαν ἔνας ἕννος, πὺν ἐδοξολογοῦσε τοὺς ἑταίρους τοῦ τραγουδιοῦ, τὴν εὐτυχίαν τοῦ τραγουδιστοῦ, καὶ πὺν παρακινεῖ τοὺς ἀνθρώπους νὰ τὴν γεμίσουν μὲ τιμὲς. Μέσα σὺν τούτοις τοῦ ἦσαν τόση ἀλήθεια καὶ τόση ζωὴ, τοῦ θάλεγε κανένας, διὲ αὐτοσχέδιωσε τὸ κομμάτι αὐτὸ συμφωνίαν μὲ τὴν περίστασιν.

Ὁ Βίλελμ εἶχεν ἐνδοκίμασεν τόσο, πὺν, ἂν δὲ φοβότανε μήπως γελᾶσουνε μᾶζι του, θὰ ριχνότανε σὺν λαμπρὸν τοῦ γέροντος. Μερικὸι ἀπὸ τοὺς ἀκροατὲς ἔλεγον τῶρα σιγανὰ κάποιους στοχασμοὺς τοὺς παράλογους καὶ φρενιότανε μονάχοι τοὺς μήπως ὁ γέροντας αὐτὸς ἦταν κανένας καλὸς γέρονς ἢ κανένας Ὀδυσσεύς.

Ὅταν τὸν ἐρώτησαν ποῖος εἶχε γιὰ τὴν τὰ λόγια πὺν ἀκούσανε, δὲν ἀποκρίθηκε γὰρ μὲ ἀκριβείας, βεβαιότητος διὲ ἤξερε πολλὰ τραγοῦδια καὶ διὲ θὰ τὸ θεωροῦσαν εὐτυχία του ἂν αὐτὰ μπορούσαν ν' ἀρῶσυνε σὺν κοινῷ. Οἱ πεποισμένοι διὲ ὅσους δοῖσκονταν ἐκεῖ, εἶχαν ἔλθει σὺν διάθεσιν καὶ ὁ γέρονς ἄρπαξε τὴν εὐκαιρία γὰρ νὰ ἐξακολουθήσῃ. Τῶρα τραγοῦδῃσε τὸ ἐγκώμιον τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἐξωγράφισε μὲ ἀπομονωτικὰ ἀκρόγρια, τὰ καλὰ τῆς οὐμότητος καὶ τῆς εὐφροσύνης, τὴν φρενίαν τοῦ πολέμου. Κάπου-κάπου ἡ φωνὴ του ἦταν σκληρὴ καὶ τραχιά, ὅταν ἐξεποῦσεν ὁ θυμὸς του ἐνάντια τῆς μισήτης ὑποκρισίας, τοῦ τυφλοῦ μίσους, τῆς μισήτης διχόνοιας. Ἐπειτα ἡ φωνὴ καθενὸς ἐνοιωθε νὰ ἐλαφρύνεται ἀπὸ βαριεὲς ἀλυσ-

οῖδες, ὅταν ἐκεῖνος, φρενιὸς ἐπάνω σὺν γιερὰ τῆς μελωδίας, ἐτραγοῦδῃσεν αὐτοὺς ποί, εὐφροσύνας τὸν κόσμον, ἐξασφαλίζον τὴν εὐτυχίαν τῶν λαῶν.

Μόλις τέλειωσε καὶ ὁ Βίλελμ φώναξε:

— Γέρον, ποῖ ἦλθες σ' ἐμᾶς, σὺν ἓνα ἀγαθὸ πνεῦμα βοηθητικὸ μὲ τὰ εὐλογημένα λόγια, δέξον τὸ δεῖμα τοῦ σεβασμοῦ μου καὶ τῶν εὐχαριστιῶν μου. Ἐξέρε διὲ σὺν θανμάσκειν ὅλοι καὶ μὴ γοηθῆς καθόλου νὰ ἐμπιστευτῇς σ' ἐμᾶς, ἂν ἔχῃς ἀνάγκη ἀπὸ τίποτα.

Ὁ γέρονς δὲν ἔδραλε μιὰν. Τὰ δάχτυλά του ἐγγλιστοῦσαν ἀπαλὰ ἐπάνω σὺν κόρδες, πὺν ἄξαγα τὴν χιτῶνα μὲ δύναμιν. Τότε τραγοῦδῃσε:

Ἐμπρὸς σὺν θύρα τί ἀγορεύω; τί ἀκούω σὺν γέφυρ;

Μέσα σὺν σάλα ν' ἀκουστῇ γλήγορα τὸ τραγοῦδι!

Ἔτσι προστάζει ὁ βασιλεὺς· ὁ ἀκούσθης του φέρει,

ξαναγυρίζει σὺν στιγμῇ καὶ ὁ βασιλεὺς φωνάζει.

— Τὸν γέροντα τραγοῦδιστὴν νὰ μὺν τὸν φέρουν μέσα!...

— Χαίρετε, εὐγενικοὶ ἀρχόντες! χαίρετε ὡραῖες κυρίαι!

Ἦν τι οὐρανὸς ἀσποριερός! Ἦν τι ἀστρο πάνω σ' ἀστρο!

Ποῖος ὅλα σὰς τὰ δυνάμει μισοῖ νὰ εἴπῃ; Στὴν σάλα

τὴν πλουμιστὴ καὶ λαμπρῇ, ματάκια μου κλειστήτε

ὥρα γὰρ τὰ θανμάσια δὲν εἶναι ν' ἀνοιχτῇτε...

Τὰ μάτια τότε ὁ βάρδος κλεῖ· γλυκὸ τραγοῦδι ἀρχίζει

ψηλὰ τὸ μέτωπο κρατοῦν οἱ ἱππότες· οἱ ὡραῖες

χαμηλοβλέπουν. Ἀρῶσε τοῦ γέροντος τὸ τραγοῦδι

σὺν βασιλῇ καὶ, δειγνόντας πὺν τὸ τιμῇ περίσσει,

στέλνει σὺν βάρδο ὁ βασιλεὺς μιὰ δόλορησιν ἀλυσίδα...

— Τὴν ἀλυσίδα τὴν χρυσὴν σ' ἐμένα μὴ τὴν δῆνης.

Τὴν ἀλυσίδα δόσε τῇ σὺν τοὺς δυνατοὺς ἱππότες,

πὺν ἐμπρὸς τοὺς κομματιάζονται τὰ ἐχθρικά κοτάρια.

Στὸν καγκλιόριο δόσε τῇ, τὸ χρυσὸ τοῦτο βάρος

νὰ τὸ προσέσῃ σ' αὐτὸς ἐπάνω του σηκώνει.

Σὺν τὸ πουλί, πὺν σὺν κλαδί κουρνιάζει, τραγουδάω.

Καὶ τὸ τραγοῦδι, πὺν ἀναβρεῖ λεύθερα, μοιχὸν τοῦ

πληρώνεται πολυακρίβῃ· μὰ ἂν δῆνης μου τὴν ἄδεια

τὴν πιθυμιά μου νὰ σοῦ εἴπω, πρόσταξε νὰ μὺν δώσουν

ἀπ' τὸ καλλίτερον κρασί μὲς σὺν χρυσῷ ποτήρι...

Τὸ φέρει ὥς μὲ τὰ χεῖλη του καὶ μονομῶς τ' ἀδειάζει.

— Ἦν δυνάμει πσιότ! Μὰ εὐλογημένο ἂς εἶναι

τὸ πσιότ τὸ καλόντρο, πὺν χάρισμα παρόμοιον

τῷ σὺν ὅταν ἓνα τίποτε! Στῆς εὐτυχίας τὴς ὥρας

νὰ μὲ θυμᾶτε καὶ τὸ Θεὸ νὰ εὐχαριστᾶτε μ' ὅση

λαχίστα σὰς εὐχαριστῶ γὰρ τὸ πσιότ σὰς τοῦτο.

Ἀμα τέλειωσεν ἡ τραγωδία ἔπληρε τὸ ποτήρι μὲ τὸ κρασί, πὺν τὸν εἶχαν κεράσει καὶ τᾶδεσεν μὲ ἕως καλοπροαίρετο, ἂν σὺ πσιότ χαίρεταις τὸ ἀκροατήριον, πὺν ἔδειξε μὲ κάποιαν κίνησιν τοῦ διὲ εὐχαριστήθηκεν. Ἐγχευοκρότησαν ὅλοι καὶ ἐδῆλθον τὸ κρασί νὰ τοῦ δυνάμεισεν τὰ γέφυρα μέλη του. Τραγοῦδῃσεν ἄνευ μερικῶν ρομάντσων, πὺν χαροποιήσαν τὸ ἀκροατήριον.

— Ἐξέρεις, εἶπεν ἡ Φιλίνη, τὸ γερμανικὸν τραγοῦδι;

Ὁ πσιότς βοσῶς συντάσσεται

καὶ γὰρ τὸ χρὸν ἐτοιμάζεται...

— Ναι, ἀποκρίθηκε, καὶ ἂν θέλετε νὰ τὸ τραγοῦδῃτε, βᾶ σὰς ἀκοιτωμάτοισιν.

Ἡ Φιλίνη ἐκρότησε. Ὁ γέρονς ἔπεισε τὴν πσιότς νῶτες καὶ ἐπείθῃ ἄρχισε τὸ πσιότ γερμανικὸν τραγοῦδι. Ἀκολούθησαν ὅπως τὴν ἴδιαν στιγμὴν οὐρομῆτες καὶ σὺν λίγῳ ἔργον τόσο θυμωδῶντες, πὺν μὲν ἄκουε κανεὶς τὴν μουσικὴν καὶ τὸ τραγοῦδι. Ὁ Βί-

λελμ έδωκε τέλος στο θόρυβο αυτό, θάνοντας πολλά νομίσματα στο χέρι του άφιστή. Οί άλλοι άκροατές έπρόσπεσαν τó δικό τους στή συνεισφορά. "Αφισαν έλεύτερο τó γέρο για να πάη ν' άνακτανή, μά τού υποχέθηκαν ότι θα τόν ξαναφωνάξουν.

VII

Ο Βίλελμ μολοντούτο τού κάκον ήκoχιζε να διώξη τις έννοιες του. Μόλις θροισκότανε μόνος και ξανάρχονταν πληθος. Η γιλία τού Λαέρτη, ή άνοιχτοκάρδια της Φιλίνης, ή διασκεδαστική κίνηση της πολιτείας, δέν άφίνανε στο πνεύμα του, τó φυσικά μεταγχολικό, παρὰ μιὰ περαστική έντύπωση. Η σιανοχώρια του μεγάλωνεν άκόμα περισσότερο κι από τούς στοχασμούς που τον γεννούσαν ή τύχη της Μινιόν. Είχε προσηλωθεί σ' αυτούς μ' ειλικρίνεια. Στην άρχή ήπocώρησε μόνο στήν πορακίνηση της σλαβηκικής καρδιάς του και δέν είχε άλλο σκοπό, παίρνοντάς την στήν προστασία του, παρὰ να τή βγάλη από τή σκλαβιά, που έδοκίμαζε άνάμεσα σιους σλαβιμάχους. Μά τώρα, που ή Μινιόν ήτανε στήν κηδεμονία του, έστομαζόνταν τó μέλλο τού καημένου τού παιδιού και ρωτιότανε μόνος του τί θακανε γι' αυτό, σέ ποιόνε θα τó έμπιστευόταν; Και θροισκότανε σέ μεγαλείτερη άπορία, ένεκα που κάποια έκφραση λήψης ζωγραφιζότανε κάπου-κάπου στο πρόσωπο της μικρούλας. Ήταν άδύνατης κόρης κ' ή κακίτεράς της, χωρίς άμφισβόλια, τόν έκανε να φοβάται για τήν υγεία της. Ο Βίλελμ καταλάβαινε ότι δέ μπορούσε να μακραίνη για πάντα τή διαμονή του στή μικρή αυτή πολιτεία, όπου δέν τόν καλοέσε καμιά ήπίθεση. Κατηγορούσε από μέσα του τόν έαυτό του που δέν είχε γράψει από πολύν καιρό στήν οικογένειά του έσκόπευε κάθε μέρα να δέση τή βαλίτσα του, μά άνάβαινε τήν αναχώρησή του από δομάδα σέ δομάδα.

Στήν πνευματική αυτή κατάσταση τού ήλθεν ή ιδέα να πάη να βοηθί τó γέροντα, που ή άρρα του είχε άποδιώξει κάποια στιγμή τις μαύρες ιδέες του. Εζήτησε να μάθι τó σπίτι τού καλλιτέχνη και τού έδειξαν ένα κακορίζικο χάνι, που θροισκότανε σέ μιὰ μακρινή σινοικία, έξω από τήν πολιτεία. "Όταν ξετασεν εκει, αναγκάστηκε να σκαρφαλώση ίσαμε τήν κορυφή κάποιας σκάλας που ξεεονε σέ μιὰ σοφίτα. Ετέλειωρε τó άνέβασμά του αυτό. Όταν άκουσε ήχους συγκινημένους και παρορνιαόρικούς, συνδονόμενους από τραγοῦδι θλιβερό και πορευμένο. Ο Βίλελμ πήγε σιγά κοντά στή θύρα και καθώς ό γέρος έπαιζε κάποια φαντασία, άπουν τή μουσική τήν άκολουθούσαν τά λόγια, ό άκροατής μπόρεσε. άφού έμεινε μερικές σιγμές κρυφακούοντας, να άρπάξη άπάνω-κάτω τούτο:

"Όποιος δέν έφαγε ποτέ βοεγμένο τó ψωμί του
μὲ δάκρυα κι' όποιος τήν καρδιά δέν έχει πορευμένη
ή φόβους δέ δοκίμασε μίαν νύχτας άγρυπνίας,
να σῶς γνωρίση δέ μπορεί, δὲ δύναμες ούδ' άνείς!

Τό μεταγχολικό τούτο τραγόπονο άντήχησε ίσαμε τὰ κατάβατα της νυχτὲς τού Βίλελμ. Ενόμιζεν ότι ό γέροντας σταματοῦσε συχνά για ν' άφίνη να ξυπνήνε τ' αναφυλλήτά του και τότες ή άρρα άντιδονούσε μονάχη της κάτω από τὰ δάχτυλά του, ως που ή φω-

νή του να έναβή και πάλι με τὰ άκόρνια της. Ο Βίλελμ σιεκόταν πάντα στο κεφαλόκαλο. Βαδιά συγκίνηση είχε κυριέψει όλη τήν ήπαρξή του κάποιο αίσθημα συμπόνησης τόν είχε άρπάξη δέν μπορούσε και μήτε ήθελε να κρατήση τὰ δάκρυά του. "Όλα τὰ ήθικά βασανιστήρια, που είχε άποφέρει ίσαμε τότε, εύρισκαν έλάφρωση στο τραγοῦδι αυτό, που τόν άγγιζεν ως τήν καρδιά.

"Ανοίξε άξαφνα τή θύρα τού δωματίου κ' είδε τó γέροντα να κάθεται πάνω σ' ένα παληοκρέββατο, που ήταν όλ' ή έπίπλωση της κακορίζικης μονιάς του. Ο καλλιτέχνης σηκάθηκε κ' ύστερ' άπὸ λίγες σιγμές δουβής σαστισμάρας:

— Δέ σῶς περίμενα, είπε με τρόπο καταδεχτικό, και δέ φανταζόμουν ότι θα σῶς έβλεπα πριν άπὸ τó θρόνο στο ξενοδοχείο.

— Συλλογίστηκα, άποκρίθηκε ό Βίλελμ, ότι θα είμιστο πὸ ήουχοι έδω. Τό τραγοῦδι σου μου κάνει καλό. Θέλω να τ' άκούσω και πάλι. Τραγοῦδα λοιπόν, τι θέλεις και κάνε σάν να μὴν ήμουν έδω. Καλότυχος εὖν που μπορείς να γλυκαίνης έτσι τή μοναξιά σου!

"Έχει συνέχεια)

(Μεταφρ. Ηλ. Π. Β)

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ "Η ΣΟΒΙΕΤ

2—

«Τό πέραςμα από τó κεφαλαιοκρατικό στο σοσιαλιστικό καθεστώς, λέει ό Λενίν, συνδονείται από άγώνα μακρυνό και λυσσασμένο. Η Ρούσσιση Έπανάσταση, άφού ένίκησε τόν Τσαρισμό, έπρεπε μοιραία να πάη έμπρός και να μη σταματήσει στο θρόμβο της άστικής έπανάστασης, έπειδή ό πόλεμος κ' οι άνήκουστες σφορές, που έφόρτωσε τούς άδυνωτισμένους λαούς, πλάσανε συνθήκες εύνοικές για τó ξεσπάσμα της κοινωνικής έπανάστασης. Για τούτο δέν ύπάρχει τίποτε πὸ άστείο από τó ν' έκοιμε να λένε, πώς τó κατοπινό ξετίλιγμα της Έπανάστασης, ή έξέγερση τών όμίδων, προκαλέστηκε από τούτο τó κόμμα, ή από τούτη τήν προσωπικότητα ή καθώς λένε, από τή θέληση ένός «δικτάτορα.» Η φωτιά της Έπανάστασης φανερώθηκε άκριβώς στή δημιουργία τών Σοβιέτ, στο στήριγμα αυτό της εργατικής έπανάστασης. Ο Ρούσσιος λαός έκαμ' ένα γιγαντώδικο βήμα, ένα πήδημα, από τόν τσαρισμό στα Σοβιέτ. Περιστατικό που δέν έχει πουθενά τó παράδειγμά του. Κ' ένῶ τὰ άστικά Κοινοβούλια όλων τών τόπων, κλεισμένα μες στα περβάζια τού κεφαλαιοκρατισμοῦ και της ιδιοκτησίας, δέν ήλθαν ποτέ και πουθενά σέ βοήθεια τού επαναστατικού κινήματος, τὰ Σοβιέτ δίνονε στο λαό τούτη τήν κατηγορηματική προστάγή: «Άγωνίσου, πάρε τα όλα στα χέρια σου, όργάνώσου.» Ήταν καιρός, θυμίζει ό Λενίν, που ή Συντακτική Συνέλευση, συγκρινάμενη με τόν τσαρισμό και τή Δημοκρατία τού Κερένσκι, μῶς έφαινόταν ανώτερη με τὰ περίφημά τους «όργανα της έξουσίας». Μά τὰ Σοβιέτ, οι λαϊκές αυτές όργάνωσεις, μῶς παρουσιαστήκανε σιγά - σιγά στο ξετίλιγμά τους άσύγκριτα ανώτερα από όλα τὰ Κοινοβούλια όλου τού κόσμου... "Όταν άφισα τó Σμόλνυ, που εκόχλαζεν από ζωή κ' έέργεια για να πέσω στο Παλάτι της Ταυρίδας (1), είχα τήν έντύπωση ότι θρέ-

1) Άλλοτε Μέγαρο της Λούμας που τó είχανε διαλέξει για έδρα της Συντακτικής Συνέλευσης.